

ОСОБЛИВОСТІ РОЗРОБКИ ДИЗАЙНУ НАВЧАЛЬНОГО ВЕБ-САЙТУ

Трунова Т.О., асистент, каф. МСТ, ХНУРЕ

Зеленєва С.О., студент, каф. МСТ, ХНУРЕ

Анотація. У статті розглядається роль освітнього дизайну у створенні зручних та ефективних електронних навчальних платформ, зокрема веб-сайтів. Акцент зроблено на важливості адаптивного інтерфейсу, гейміфікації, шрифтів, кольорів і взаємодії користувачів для підвищення якості дистанційного навчання в сучасних умовах України.

Ключові слова: ВЕБ-САЙТ, ДИЗАЙН, ОСВІТА, ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ.

У житті сучасних українців існує немало викликів, які перешкоджають отриманню очного навчання якісно та безпечно. Серед ключових проблем – географічна віддаленість окремих населених пунктів, обмеженість ресурсів у навчальних закладах, дефіцит кваліфікованих викладачів у деяких регіонах, потреба поєднувати навчання з роботою чи іншими зобов'язаннями, а також швидкий розвиток ринку праці, який вимагає постійного оновлення знань. З найбільш негативних факторів – повномасштабна війна в Україні, яка змусила мільйони людей змінити місце проживання, втратила стабільність освітнього середовища, зруйнувала інфраструктуру й поставила під загрозу безпеку учнів і викладачів.

Через ці проблеми дистанційне навчання набуває особливої актуальності. Воно забезпечує гнучкість, доступність, можливість навчатися у зручному темпі та з будь-якої точки світу, що робить його ефективним інструментом як для шкільної освіти, так і для курсів, професійної підготовки та самоосвіти. Але для дистанційного навчання виникають і нові нюанси. Серед них можна відокремити: потребу в технічній забезпеченості, необхідна наявність самодисципліни, визначеності у своїх цілях та мотивації, негативно впливаюче зменшення соціальної взаємодії. І це ще далеко не всі проблеми, які потрібно враховувати викладачам, дизайнерам, програмістам та іншим учасникам процесу надання знань учням. Усе це створює потребу в новому підході до організації освітнього процесу, де ключову роль відіграє не лише зміст навчання, а й спосіб його подачі. Саме тут важливо враховувати поняття освітнього дизайну.

Освітній дизайн – це процес проєктування і створення ефективних та привабливих рішень для навчання. Такий дизайн направлений на дві мети: проаналізувати потреби тих, хто навчається, та створити й вдосконалювати досвід навчання. Аби вчитися було цікаво, легко та навіть азартно. Створюючи сучасний, корисний сайт для навчання дистанційно важливо розрахувати можливість застосування принципів освітнього дизайну. Важливо забезпечити можливість розробки і опису координації та організації способів навчальної діяльності, які учні чи студенти виконуватимуть протягом навчального блоку (уроку, курсу, програми) для досягнення певних освітніх цілей, та інструментів і механізмів підтримки навчального процесу.

Хороший дизайн сайту не лише гарний і естетичний, а й комфортний у використанні, продуманий до деталей, ненав'язливий. Щоб відповідати потребам,

потрібно розібрати особливості окремо. Викладачі, які працюють незалежно від шкіл та інших навчальних закладів, вільні обирати вікову категорію учнів за власними знаннями і бажаннями. Це прямо впливає на дизайн сайту, адже він повинен бути адаптованим під певну вікову категорію. У даному проєкті не розглядатиметься вік до початку середньої школи (до 11 років), так як використання сайту не направлене на використання маленькими дітьми, які потребуватимуть зовсім іншого підходу та допомоги батьків у використанні.

Важливу роль відіграє перше враження, яке формується за кілька секунд. Вже на головній сторінці користувач повинен зрозуміти, що це освітній ресурс, які можливості він дає, де почати, що робити далі. Недостатньо просто привабливого дизайну – потрібна логічна побудова сторінки, читабельні заголовки, зрозумілі кнопки й візуальна рівновага. Корисним буде використання звичних елементів інтерфейсу – використання типових, знайомих користувачеві елементів: іконка «лупи» для пошуку, «три смужки» для меню, «дзвіночок» для сповіщень, «папка» або «книжка» для навчальних матеріалів. Ці візуальні маркери підсвідомо підказують дію без потреби в додатковому поясненні. Такий підхід мінімізує витрати часу на вивчення «як користуватись платформою», він швидко переходить до навчального контенту.

Інтерфейс сайту має бути динамічним і «живим» – після входу користувача повинні зустрічати елементи, які спонукають до дії: персоналізовані повідомлення («сьогодні на тебе чекає новий урок о 12:00»), індикатори прогресу, календар занять, блоки з нагородами чи досягненнями. Варто вбудувати мотиваційні тригери – нагадування про мету курсу, підказки щодо наступних кроків, мотиваційні цитати. Цікавим також буде можливість персоналізації сайту: налаштування профілю, вибору теми оформлення або аватара дозволяє учням відчувати себе більш залученими у навчальний процес.

Для підвищення мотивації та залучення користувачів на освітньому сайті, особливо в умовах дистанційного навчання, важливо впроваджувати елементи гейміфікації та інтерактиву і т.д. Сайт повинен мати для цього можливості. Дизайн має дозволяти працювати з інтерактивними елементами – перемикачами, полями для введення, інтерактивними картами чи діаграмами. Для цього важливо використовувати блокову гнучку структуру (часто через модульний дизайн), яка легко адаптується під різні типи контенту й динаміку його зміни. Можливе застосування анімацій. Наприклад, при отриманні бейджа – легка спалахуюча анімація, при завершенні теми – анімація «замикання» блоку. Ці ефекти не лише естетично привабливі, а й підкріплюють відчуття досягнення. Тут важливо не перевантажити – рух має бути легким, швидким і функціональним. Дизайн повинен включати елементи, які наочно показують досягнення – прогрес-бари, іконки рівнів, шкали досвіду, крокові діаграми. Вони мають бути яскравими, але не перевантаженими деталями, вписуватись у загальну стилістику сайту, не відволікати, але чітко сигналізувати: «Ти просуваєшся вперед».

Сайт обов'язково має підтримувати різні типи уроків і форматів контенту: відео, аудіо, текстові конспекти, інтерактивні тести, завдання з автоперевіркою, практичні завдання з завантаженням відповідей. Для сторони викладача має бути зручний редактор

з широким вибором елементів для створення та оновлення матеріалів — з блоковою структурою, можливістю вставляти медіа та файли, додавати таймери, завдання, конструювати тести, тощо. Також підтримувати інтеграцію із зовнішніми інструментами: Google Docs, YouTube, Canva, Notion. Так як вони вже зарекомендували себе серед користувачів, та мають широку популярність через функціонал.

Кольорова палітра сайту впливає на емоційний стан користувачів і може сприяти кращому засвоєнню матеріалу. Наприклад синій асоціюється з довірою та спокоєм, що робить його ідеальним для фону або основних елементів інтерфейсу. Жовтий викликає відчуття радості та енергії, підходить для акцентів і виділення важливої інформації. Зелений символізує зростання та гармонію, що може бути використано для підкреслення прогресу в навчанні. Важливо уникати надмірного використання яскравих кольорів, таких як червоний, щоб не викликати тривожність або перенавантаження.

Для освітніх платформ рекомендується використовувати шрифти без засічок, такі як Roboto, Open Sans, Lato, Montserrat та Poppins. Ці шрифти забезпечують високу читабельність на різних пристроях і розмірах екранів, що особливо важливо для мобільних користувачів. Окрім читабельності, шрифт формує візуал – наприклад, геометричні, сучасні шрифти викликають відчуття технологічності та довіри, тоді як занадто декоративні можуть створити враження несерйозності. Тому для основного тексту доцільно використовувати нейтральні й перевірені варіанти, а для заголовків – дещо більш акцентні, але теж зрозумілі.

Для ефективного навчання важливою є взаємодія з іншими. Соціальне навчання, яке передбачає обмін знаннями між учнями, стає все популярнішим у цифровій освіті. Платформи інтегрують функції для групового навчання та спільнот, що дозволяє студентам отримувати досвід, подібний до традиційного навчання. На сайті повинна бути можливість організовувати відеозустрічі (через вбудовані кімнати або інтеграцію з Zoom/Google Meet), групові чати, тематичні форуми або обговорення під уроками, підтримка командних проєктів. Також варто передбачити розділ під особисті та групові чати.

У підсумку, розробка дизайну освітнього сайту – це не лише питання естетики, а комплексна задача, що поєднує зручність, мотивацію і психологічний комфорт. Правильно підібрані шрифти та кольори, продумана навігація, гейміфікація, інтерактивність й адаптація під різні сценарії навчання створюють ефективне середовище, де користувач не губиться, а навпаки – охоче взаємодіє з контентом. Саме дизайн є тією ланкою, яка поєднує вчителя й учня у цифровому просторі, тому його важливість не варто недооцінювати.

Література.

1. Глюза, М.П., Вовк, О.В., & Григор'єв, О.В. (2024). Алгоритми оцінки якості usability веб-сайту. Поліграфічні, мультимедійні та web-технології. Т. 2. (с. 20-23).